

УДК: 379

Макогон Х.Г., к.б.н., доцент

*Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького*

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Естетичне виховання як система формування естетичних почуттів, поглядів і художніх здібностей людини та вміння здійснювати їх практично є частиною загальної системи виховання. Воно зв'язане з розумовим, трудовим, фізичним і моральним вихованням. Естетичне виховання включає також виховання створювати прекрасне і боротися з усім потворним.

Завдання естетичного виховання в університеті реалізується, зокрема, на заняттях з природознавства. Всі ми добре знаємо гасло “Краса врятує світ”. Але не всі знають висловлювання великого Тараса Шевченка, написане 1857 року у листі своєму другові Б. Зелеському із Новопетровського укріплення: “Без розуміння краси людина не побачить всемогутнього бога в дрібному листочку найменшої рослини. Ботаніці і зоології необхідний захват. А захват цей набувається тільки глибоким розумінням краси, безконечності, симетрії і гармонії в природі”. Тарас Шевченко також пише: “Недостатньо бачити, любоватися прекрасним, розумним, добрим чолом людини, необхідно нарисувати його на папері і любоватися, як творінням живого бога”.

Не можна не згадати висловлювання Карла Ліннея – великого шведського природодослідника, академіка Шведської Академії Наук і її першого президента, який здобув світову славу, створивши систему класифікації рослин і тварин: “Бога одвічного, безмежного, всевідаючого і всемогутнього, я, повержений ниць, побачив і остовпів. І я прочитав сліди його на творіннях його і в кожному з них, навіть у найнікчемнішому, така велика сила, така велика мудрість, така незгладима довершеність прихована”.

Також слід згадати німецького біолога Єрнста Генкеля – автора біогенетичного закону - який, вивчаючи, зокрема, морських найпростіших, написав працю “Краса форм у природі”.

Об’єкти природи викликають естетичні почуття, формують естетичне ставлення до природи, а також надихають до мистецтва, яке виражає навколишню дійсність у художніх образах.

Слід звернути увагу на практичну сторону вивчення зоології. Студенти під час вивчення зоологічних об’єктів роблять рисунки тварин, розмальовують їх кольорами, а майстерно виконаний малюнок – це вже твір живопису. Живопис, як відомо, зародився з наскельних малюнків із зображенням тварин за доби палеоліту.

Найдавніший жанр живопису був анімалістичний. Ще за трипільської культури великого поширення набув “звіриний стиль” – зображення різних тварин з виразною передачею найхарактерніших рис кожної тварини.

Художнє зображення видимого світу фарбами на будь-якій поверхні (стіні, папері, полотні) – це живопис, що належить до групи просторових мистецтв. Розвиток природничих наук призвів до появи нових видів мистецтва. І, навпаки, мистецтво активно діє на науку – збагачує світогляд діячів науки, розвиває емоційну сторону життя вченого.

З метою виховання не тільки всебічно підготовлених висококваліфікованих фахівців, але й наділених високою інтелігентністю та духовністю студенти разом із куратором вивчають навчальну дисципліну “Основи української державності, культури та духовності”.

Ми разом із студентами відвідуємо виставки ікон та живопису у музеях і картинних галереях Львова, знайомилися з громадським побутом українського народу та народним образотворчим мистецтвом на базі музею етнографії і художнього промислу НАН України, з народною архітектурою під час екскурсії в музей народної архітектури й побуту. Студенти також відвідали персональну виставку живопису куратора, виставки-конкурси приватних художніх колекцій співробітників університету.

Велике значення для піднесення естетичного виховання мають відкриті заняття з “Основ української державності, культури та духовності”. Вже увійшли в практику майже щорічні виступи студентів разом із куратором в актовій залі університету на “Святі класичної музики”, коли студенти виконують роль лекторів, а часто, і виконавців музичних творів в інструментальному жанрі (фортепіано).

Студенти біолого-технологічного факультету знайомлять присутніх із поняттям класицизму у мистецтві, з різними музичними формами, з життєвим шляхом і творчістю видатних композиторів-класиків української та зарубіжної музики. Вони розповіли про “батька поліфонії” – видатного німецького композитора Йогана Себастьяна Баха і прослухали його твір “Ave Maria” для флейти і фортепіано у виконанні куратора і керівника духового оркестру університету. Студенти дали характеристику музичних інструментів, для яких творили старі композитори-класики – клавесину, клавикорду і фортепіано. Також присутні в актовій залі почули про одного із ранніх представників Віденської класичної школи, реформатора опери – великого чеського композитора Христофа Віллібальда Глюка. Була виконана його “Мелодія” з опери “Орфей і Еврідіка” для флейти і фортепіано. Також почули твір Й. Бенди “Граве”. Студенти згадали видатного австрійського композитора – засновника романтичного стилю у музиці Франца Шуберта і прослухали “Експромт № 2” у виконанні куратора.

Пізніше студенти ознайомили присутніх з життям і творчістю найвидатнішого польського композитора і піаніста Фридерика Шопена. Також розповіли про різні музичні форми. Зокрема, про етюд, який у творчості Шопена зажив новим художнім повноцінним життям. Було прослухано “Фантазію експромт” і “Революційний етюд”.

Студенти детально зупинилися на біографії і творчості великого українського композитора, основоположника української класичної музики Миколи Лисенка, який є одним із найкращих інтерпретаторів “Кобзаря” Шевченка

у музиці. На тексти Т. Шевченка він написав понад 80 вокальних творів різних жанрів. Багато вокальних композицій Лисенко створив на тексти Івана Франка, Лесі Українки, Осипа Маковея, Гейне і Міцкевича. Присутні прослухали “2-у українську рапсодію” Лисенка.

Потім присутні ознайомились з музичною творчістю видатного російського композитора і піаніста Сергія Рахманінова. Було виконано його “Італійську польку”.

Для ознайомлення з творчістю основоположника норвезької класичної музики Едварда Гріга була виконана “Соната”.

Студенти також відмітили значення класичної музики в житті українського народу. Музика не тільки прекрасне мистецтво, але й могутня життєва сила.

Дослідження показали, що саме класична музика і, головне, у живому виконанні благотворно впливає на фізичний і психічний стан людини, зокрема, молодь. Музика – символ духовного життя нації. За допомогою музики людина здатна розвивати власний глибокий філософський світогляд, психологію сприйняття та розуміння світу.

Студенти виявляють своє вміння триматися на сцені. Обдаровані студенти вдосконалювали свою виконавську майстерність під керівництвом куратора, виступають на фестивалі “Софіївські зорі” із сольними номерами, а також у грі на фортепіано на чотири руки, завойовують призові місця й отримували почесні грамоти.

Також проведено заняття на тему “Національна кухня” з метою збереження і утвердження народних звичаїв і традицій. Народна кухня – така ж культурна спадщина українського народу, як мова, література, мистецтво. Це неоціненний здобуток, яким можна пишатися і не варто забувати, адже українська кухня розвивалася протягом віків.

Нами було створено імпровізоване свято “Збережімо українську національну кухню”, під час якого куратор і студенти, одягнені у народний вишиваний одяг, за святковим столом із традиційними стравами розповідали про святкову й обрядову їжу до календарних свят – різдвяно-новорічних, Великодня, Водохреща тощо. Свято закінчилось дегустацією українських вареників, узвару, пампушків та цікавими бесідами про традиції національної кухні.

Література

1. Історія української музики. - К.: Наук. думка, 1989-1991.
2. История зарубежной музыки. Программа для музыкальных вузов. ч. 1. - Москва, 1990.
3. Основи української державності, культури та духовності. Програма для студентів і наставників академічних груп. - Львів, 2003.
4. Українська культура: історія і сучасність. Навч. част. - Львів: Либідь, 1994.